

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

21. travnja 2016. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Sudska nadležnost u građanskim i trgovačkim stvarima – Članak 5. stavak 3. – Pojam ‚stvari koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte‘ – Direktiva 2001/29/EZ – Usklađivanje određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu – Članak 5. stavak 2. točka (b) – Pravo reproduciranja – Iznimke i ograničenja – Reproduciranje za privatnu uporabu – Pravična naknada – Neplaćanje – Moguća obuhvaćenost područjem primjene članka 5. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 44/2001“

U predmetu C-572/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija), odlukom od 18. studenoga 2014., koju je Sud zaprimio 11. prosinca 2014., u postupku

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft GmbH

protiv

Amazon EU Sàrl,

Amazon Services Europe Sàrl,

Amazon.de GmbH,

Amazon Logistik GmbH,

Amazon Media Sàrl,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta (izvjestitelj), predsjednik vijeća, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin i E. Regan, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 26. studenoga 2015.,

* Jezik postupka: njemački

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte GmbH, A. Feitsch i M. Walter, *Rechtsanwälte*,
- za Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon Logistik GmbH i Amazon Media Sàrl, U. Börger i M. Kianfar, *Rechtsanwälte*,
- za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,
- za francusku vladu, D. Segoin i D. Colas, u svojstvu agenata,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. Gentilija, *avvocato dello Stato*,
- za finsku vladu, H. Leppo, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, T. Scharf i M. Wilderspin, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 17. veljače 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 5. stavka 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.) i članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).
- 2 Taj zahtjev podnesen je u okviru spora između, s jedne strane, društva Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch musikalischer Urheberrechte GmbH (u daljnjem tekstu: Austro-Mechana) i, s druge strane, društava Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon Logistik GmbH i Amazon Media Sàrl (u daljnjem tekstu, zajedno nazvani: Amazon EU i dr.) u vezi s nadležnošću austrijskih sudova za odlučivanje o tužbi radi isplate naknade zbog stavljanja na tržište medija za bilježenje podataka, u skladu s austrijskim zakonodavstvom.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 44/2001

- 3 Članak 2. stavak 1. Uredbe br. 44/2001, koji pripada odjeljku 1. njezina poglavlja II., naslovljenom „Opće odredbe”, propisuje:

„Uz poštovanje odredaba ove Uredbe, osobama s domicilom u nekoj državi članici sudi se pred sudovima te države članice, bez obzira na njihovo državljanstvo.”

- 4 Članak 5. stavci 1. i 3. te uredbe, koji je dio poglavlja II. odjeljka 2. Uredbe, naslovljenog „Posebna nadležnost”, glasi kako slijedi:

„Osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena:

1. (a) u stvarima koj[e] se odnose na ugovore, pred sudom u mjestu u kojemu treba biti izvršena obveza;

[...]

[...]

3. u stvarima koj[e] se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte, pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi”.

Direktiva 2001/29

- 5 Članak 2. Direktive 2001/29, naslovljen „Pravo reproduciranja”, propisuje:

„Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima:

(a) autorima, njihovih djela;

(b) umjetnicima izvođačima, fiksacija njihovih izvedbi;

(c) proizvođačima fonograma, njihovih fonograma;

(d) proizvođačima prvih fiksiranja filmova, izvornika i primjeraka njihovih filmova;

(e) organizacijama za radiodifuziju, fiksacija njihovih radiodifuzijskih emitiranja, bez obzira na to jesu li ta emitiranja prenesena putem žice ili putem zraka, uključujući kabelom ili satelitom.”

- 6 Članak 5. te direktive, naslovljen „Iznimke i ograničenja”, u stavku 2. predviđa:

„Države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava reproduciranja predviđenog člankom 2. u sljedećim slučajevima:

[...]

- (b) u odnosu na reproduciranje na bilo koji medij koje je učinila fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna, uz uvjet da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu, pri čemu se uzima u obzir primjena ili neprimjena tehničkih mjera iz članka 6. na djelo ili na drugi predmet zaštite;

[...]”

Austrijsko pravo

- 7 Članak 42. Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu) od 9. travnja 1936. (BGBl. 111/1936), u svojoj verziji primjenjivoj na glavni postupak (u daljnjem tekstu: UrhG), predviđa kako slijedi:

„1. Svaka osoba može napraviti pojedinačne preslike djela na papiru ili na sličnom mediju za svoju osobnu uporabu.

2. Svaka osoba može napraviti pojedinačne preslike djela na medijima različitima od onih koji su navedeni u stavku 1., za svoju osobnu uporabu i u svrhu istraživanja ako je to opravdano nekomercijalnim ciljem. [...]

[...]”

- 8 Članak 42.b UrhG-a predviđa:

„1. Ako se treba, zbog prirode djela koje je emitirano radiodifuzijom, stavljeno na raspolaganje javnosti ili snimljeno na medij za bilježenje slika ili zvuka proizveden u komercijalne svrhe, očekivati da će se ono, u skladu s člankom 42. stavcima 2. do 7., reproducirati putem snimke na mediju za bilježenje slika ili zvuka za osobnu ili privatnu uporabu, tada autor ima pravo na pravičnu naknadu (naknada za prazne nosače zvuka ili slike) ako je medij za bilježenje stavljen na nacionalno tržište u komercijalne svrhe i uz naplatu. Medijima za bilježenje smatraju se prazni mediji za bilježenje slika ili zvuka koji su prikladni za takvo reproduciranje ili drugi mediji za bilježenje slika ili zvuka koji imaju tu namjenu.

[...]

3. Sljedeće osobe dužne su platiti naknadu:

1. što se tiče naknade za prazne nosače slika ili zvuka i naknade za uređaje, osoba koja je u komercijalne svrhe i uz naplatu s mjesta na državnom području ili izvan njega prva stavila na tržište medije za bilježenje ili uređaje za reprodukciju; [...]

[...]

5. Samo udruge za kolektivno ostvarivanje autorskih prava mogu ostvariti pravo na naknadu predviđenu stavcima 1. i 2.

[...]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 9 Društvo Austro-Mechana je udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih prava čija je zadaća osobito naplata „primjerene naknade” iz članka 42.b stavka 1. UrhG-a.
- 10 Društvo Amazon, čije se sjedište nalazi u Luxembourgu i Njemačkoj, pripada međunarodnoj grupi koja prodaje proizvode putem interneta, među kojima su i mediji za bilježenje na koje se ta odredba odnosi. Prema tvrdnji Austro-Mechane, Amazon je subjekt koji prvi stavlja takve medije za bilježenje na tržište te je stoga dužan platiti spomenutu naknadu.
- 11 Spor između stranaka odnosi se na pitanje jesu li austrijski sudovi na temelju članka 5. stavka 3. Uredbe br. 44/2001 međunarodno nadležni za odlučivanje o tužbi koju je Austro-Mechana podnijela kako bi ishodila isplatu te naknade od Amazona.

- 12 Prvostupanjski sud odbio je tužbu Austro-Mechane zbog nedostatka međunarodne nadležnosti.
- 13 Odluka o odbijanju tužbe Austro-Mechane potvrđena je u žalbenom postupku uz obrazloženje da spor između tog društva i društva Amazon ne ulazi u područje primjene članka 5. stavka 3. Uredbe br. 44/2001.
- 14 Austro-Mechana je pokrenula revizijski postupak pred Oberster Gerichtshofom (Vrhovni sud, Austrija), u kojem je od tog suda zatražila da primijeni tu odredbu.
- 15 U tim uvjetima Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) odlučio je prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li zahtjev za isplatu ‚pravične naknade‘ u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive [2001/29], koji se prema austrijskom pravu podnosi protiv poduzeća koja u sklopu svoje poslovne djelatnosti i uz naplatu kao prva u tuzemstvu na tržište stavljaju medije za bilježenje podataka, zahtjev koji proizlazi iz ‚štetne radnje, delikta ili kvazi-delikta‘ u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe [br. 44/2001]?”

O prethodnom pitanju

- 16 Sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 5. stavak 3. Uredbe br. 44/2001 tumačiti na način da je zahtjev za isplatu naknade poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja se duguje na temelju nacionalnog propisa kojim se provodi članak 5. stavak 2. točka (b) Direktive 2001/29, obuhvaćen „stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte” u smislu članka 5. stavka 3. te uredbe.
- 17 Najprije valja podsjetiti da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, kada države članice odluče u svoje nacionalno pravo uvesti iznimku od prava reproduciranja koja se odnosi na reproduciranje za privatnu uporabu (takozvana iznimka privatnog reproduciranja), predviđenu u članku 5. stavku 2. točki (b) navedene direktive, one su sukladno toj odredbi osobito dužne propisati plaćanje pravične naknade u korist nositeljâ isključivog prava reproduciranja (vidjeti presudu od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 19. i navedenu sudsku praksu).
- 18 Budući da odredbe spomenute direktive ne utvrđuju detaljno različite elemente sustava pravične naknade, države članice raspoložu širokom marginom prosudbe za njihovo utvrđivanje. Države članice određuju osobe koje su dužne platiti tu naknadu, njezin oblik, detaljna rješenja i visinu navedene naknade (vidjeti presudu od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 20. i navedenu sudsku praksu).
- 19 Sustav na kojem se temelji pravična naknada, njezina koncepcija i visina moraju biti povezani sa štetom uzrokovanom nositeljima isključivog prava reproduciranja privatnim umnožavanjem njihovih zaštićenih djela, izvršenim bez njihovog odobrenja. U tom smislu, spomenuta naknada ima za cilj obeštetiti te nositelje i treba se smatrati protučinidbom za štetu koju su oni pretrpjeli (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 40; od 16. lipnja 2011., Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, t. 24.; od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 47.; od 10. travnja 2014., ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 50., kao i od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 21.).
- 20 Sud je također presudio da se člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29 državi članici koja je uvela iznimku privatnog reproduciranja propisuje obveza postizanja određenog rezultata u smislu da ta država mora u skladu sa svojom teritorijalnom nadležnošću osigurati učinkovito plaćanje pravične naknade radi naknade štete koju su nositeljima isključivog prava reproduciranja uzrokovali krajnji korisnici koji borave na području te države reproduciranjem zaštićenih djela (vidjeti u tom smislu

presude od 16. lipnja 2011., Stichting de ThuisKopie, C-462/09, EU:C:2011:397, t. 34. do 36., 39. i 41., kao i od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 32. i 57. do 59.).

- 21 Iako je Sud tu odredbu protumačio na način da je, načelno, osoba koja je prouzročila štetu nositelju isključivog prava reproduciranja, odnosno onaj koji je za svoju privatnu uporabu umnožio zaštićeno djelo bez prethodnog odobrenja tog nositelja, dužan nadoknaditi tu štetu, financiranjem naknade koja će biti isplaćena spomenutom nositelju (vidjeti presude od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 23., kao i od 10. travnja 2014., ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 51.), ipak je priznao da s obzirom na praktične poteškoće povezane s identificiranjem privatnih korisnika i obvezivanjem istih da nositeljima isključivog prava reproduciranja nadoknade štetu koju su im prouzročile države članice mogu radi financiranja pravične naknade uvesti „naknadu za privatno reproduciranje” koja nije na teret predmetnih privatnih osoba, nego onih koje raspolažu opremom, uređajima i medijima za digitalno reproduciranje i koje na tom temelju, pravno ili činjenično, stavljaju tu opremu, uređaje i medije za reproduciranje na raspolaganje privatnim osobama ili im pružaju uslugu reproduciranja. U okviru takvog sustava osobe koje raspolažu navedenom opremom, uređajima ili medijima dužne su platiti naknadu za privatno reproduciranje (vidjeti osobito presude od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 24., kao i od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 23.).
- 22 U tom pogledu, Sud je pojasnio da s obzirom na to da navedeni sustav omogućava obveznicima plaćanja da prenesu iznos naknade za privatno reproduciranje na cijenu stavljanja na raspolaganje spomenute opreme, uređaja i medija za reproduciranje ili na cijenu pružene usluge reproduciranja, trošak navedene naknade u konačnici snosi privatni korisnik koji plaća tu cijenu, i to u skladu s „odgovarajućom ravnotežom” koju treba postići između interesa nositelja isključivog prava reproduciranja i onih korisnika predmeta zaštite (vidjeti presude od 16. lipnja 2011., Stichting de ThuisKopie, C-462/09, EU:C:2011:397, t. 28., kao i od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 25.).
- 23 Takav slučaj je sustav uspostavljen u Republici Austriji, koja je odlučila uvesti iznimku privatnog reproduciranja predviđenu člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29, koji je Sud već imao priliku razmotriti u svojoj presudi od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 25.).
- 24 U okviru sustava uspostavljenog člankom 42.b UrhG radi financiranja pravične naknade iz članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29, naknadu za privatno reproduciranje snose osobe koje s mjesta na državnom području ili izvan njega stavljaju na tržište, u komercijalne svrhe i uz naplatu, medije za bilježenje koje mogu služiti za reproduciranje (vidjeti presudu od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 26.).
- 25 Takav sustav načelno, kao što je bilo istaknuto u točki 22. ove presude, omogućava obveznicima plaćanja da prenesu iznos te naknade na prodajnu cijenu tih medija, tako da je teret naknade, sukladno zahtjevu „odgovarajuće ravnoteže” na kraju na privatnom korisniku koji je dužan platiti tu cijenu, pod pretpostavkom da je takav korisnik i krajnji korisnik (vidjeti presudu od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 27.).
- 26 Osim toga, sukladno članku 42.b stavku 5. UrhG-a, primatelj spomenute naknade nije nositelj isključivog prava reproduciranja, nego udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih prava, u ovom slučaju Austro-Mechana.
- 27 Što se tiče pitanja jesu li austrijski sudovi nadležni odlučivati o zahtjevu Austro-Mechane za isplatu naknade predviđene člankom 42.b UrhG-a, treba podsjetiti da poglavlje II. odjeljak 1. Uredbe br. 44/2001, odstupajući od temeljnog načela određenog u članku 2. stavku 1. te uredbe kojim se nadležnost dodjeljuje sudovima država članica na čijem području tuženik ima domicil, utvrđuje

određen broj posebnih nadležnosti, među kojima se nalazi ona propisana člankom 5. stavkom 3. spomenute uredbe (vidjeti presude od 16. svibnja 2013., Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, t. 23.; od 3. listopada 2013., Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, t. 24.; od 5. lipnja 2014., Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, t. 44., i od 22. siječnja 2015., Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, t. 17.).

- 28 Članak 5. stavak 3. Uredbe br. 44/2001 tako predviđa da u stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena pred sudom u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi.
- 29 Pravilo o posebnoj nadležnosti predviđeno tom odredbom treba se tumačiti samostalno i usko (vidjeti presude od 28. siječnja 2015., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, t. 43., i od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, t. 37.).
- 30 U tom pogledu valja podsjetiti da se u skladu s ustaljenom sudskom praksom pravilo o nadležnosti iz članka 5. stavka 3. Uredbe br. 44/2001 temelji na postojanju posebno bliske veze između spora i sudova mjesta u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi, koja opravdava dodjeljivanje nadležnosti tim sudovima radi pravilnog suđenja i procesne ekonomije (vidjeti presude od 16. svibnja 2013., Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, t. 26.; od 3. listopada 2013., Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, t. 27.; od 5. lipnja 2014., Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, t. 47.; od 22. siječnja 2015., Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, t. 19., i od 28. siječnja 2015., presuda Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, t. 46.).
- 31 Naime, u stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte, sud u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi obično je najprikladniji da odlučuje, osobito zbog blizine spora i lakoće provedbe dokaza (vidjeti presude od 25. listopada 2012., Folien Fischer i Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, t. 38.; od 16. svibnja 2013., Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, t. 27.; od 18. srpnja 2013., ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, t. 50., i od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, t. 40.).
- 32 Prema sudskoj praksi Suda, pojam „stvari koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte” obuhvaća svaki zahtjev koji je usmjeren na utvrđivanje odgovornosti tuženika i koji nije povezan sa „stvarima koje se odnose na ugovore” u smislu članka 5. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 44/2001 (vidjeti presude od 27. rujna 1988., Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, t. 17. i 18.; od 13. ožujka 2014., Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, t. 20., kao i od 28. siječnja 2015., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, t. 44.).
- 33 Stoga na prvom mjestu treba ispitati je li zahtjev Austro-Mechane za isplatu naknade predviđene člankom 42.b UrhG-a povezan sa „stvarima koje se odnose na ugovore” u smislu te odredbe.
- 34 Sud je u tom pogledu smatrao da sklapanje ugovora nije pretpostavka za primjenu članka 5. stavka 1. Uredbe br. 44/2001 (vidjeti presudu od 28. siječnja 2015., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, t. 38.).
- 35 Iako se u članku 5. stavku 1. točki (a) Uredbe br. 44/2001 ne zahtijeva sklapanje ugovora, ipak je za njegovu primjenu nužno utvrditi postojanje obveze s obzirom na to da se sudska nadležnost na temelju te odredbe zasniva prema mjestu u kojemu je obveza koja je predmet postupka izvršena ili treba biti izvršena. Pojam „stvari koje se odnose na ugovore” u smislu spomenute odredbe stoga se ne može tumačiti na način da se odnosi na situaciju u kojoj ne postoji obveza koju je jedna strana slobodnom voljom preuzela prema drugoj (vidjeti presudu od 14. ožujka 2013., Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, t. 46.).

- 36 Zato primjena pravila o posebnoj nadležnosti u stvarima koje se odnose na ugovore, predviđenog spomenutim člankom 5. stavkom 1. točkom (a), pretpostavlja utvrđenje pravne obveze koju je jedna osoba slobodnom voljom preuzela prema drugoj osobi i na kojoj se temelji tužiteljeva tužba (vidjeti presude od 14. ožujka 2013., Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, t. 47., i od 28. siječnja 2015., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, t. 39.).
- 37 U glavnom predmetu Amazon nije slobodnom voljom preuzeo obvezu plaćanja Austro-Mechani naknade iz članka 42.b UrhG-a, koji je namijenjen provedbi članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29. Plaćanje te naknade nametnuto mu je na temelju austrijskog prava, zbog stavljanja na tržište, u komercijalne svrhe i uz naplatu, medijâ za bilježenje koji mogu služiti za reproduciranje djela ili drugih predmeta zaštite.
- 38 Slijedi da zahtjev Austro-Mechane za isplatu spomenute naknade nije povezan sa „stvarima koje se odnose na ugovore” u smislu članka 5. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 44/2001.
- 39 Na drugom mjestu valja utvrditi je li zahtjev poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku usmjeren na utvrđivanje odgovornosti tuženika u smislu sudske prakse navedene u točki 32. ove presude.
- 40 O takvom je slučaju riječ kada se „štetni događaj” u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe br. 44/2001 može pripisati tuženiku.
- 41 Naime, odgovornost za štetnu radnju, delikt ili kvazi-delikt može nastati samo ako je moguće utvrditi uzročnu vezu između štete i događaja zbog kojeg je šteta nastupila (vidjeti presude od 30. studenoga 1976., Bier, 21/76, EU:C:1976:166, t. 16., i od 5. veljače 2004., DFDS Torline, C-18/02, EU:C:2004:74, t. 32.).
- 42 U predmetnom slučaju tužba Austro-Mechane usmjerena je na popravlanje štete koja je nastala time što Amazon nije platio naknadu predviđenu člankom 42.b UrhG-a.
- 43 U tom pogledu valja podsjetiti da „pravična naknada” iz članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29, u skladu sa sudskom praksom Suda navedenom u točki 19. ove presude, ima za cilj obešteti autore za privatno umnožavanje njihovih zaštićenih djela, koje je izvršeno bez njihova ovlaštenja, na način da je treba smatrati protučinidbom za štetu koju su autori pretrpjeli zbog takvog umnožavanja za koje oni nisu dali ovlaštenje.
- 44 Činjenica da Austro-Mechana nije primila naknadu predviđenu člankom 42.b UrhG-a stoga predstavlja štetni događaj u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe br. 44/2001.
- 45 U tom smislu nije relevantno to što se u okviru austrijskog sustava financiranja te „pravične naknade” ona mora platiti udruzi za kolektivno ostvarivanje autorskih prava, a ne nositeljima isključivog prava reproduciranja koje ima za cilj obešteti.
- 46 Naime, kao što je istaknuto u točki 26. ove presude, prema članku 42.b stavku 5. UrhG-a, samo udruge za kolektivno ostvarivanje autorskih prava mogu ostvariti pravo na naknadu iz tog članka 42.b. Slijedom toga, samo Austro-Mechana, kao udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih prava može ostvariti to pravo u okviru spomenutog sustava.
- 47 Isto tako, osobito s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 21. ove presude, to što Amazon nije krajnji korisnik koji je za svoju privatnu uporabu umnožio zaštićena djela ne sprječava da on u okviru sustava predviđenog austrijskim pravom bude obveznik plaćanja naknade iz članka 42.b stavka 1. UrhG-a.

- 48 Osim toga, iako je točno, kao što je to Amazon istaknuo, da stavljanje na tržište medija za bilježenje samo po sebi nije nezakonito i da je, s obzirom na to da je Republika Austrija odlučila uvesti iznimku privatnog reproduciranja predviđenu člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29, umnožavanje za privatnu uporabu putem takvih medija dopušteno austrijskim pravom, to pravo u skladu sa spomenutom odredbom kao uvjet za privatno reproduciranje propisuje to da nositelji prava prime „pravičnu naknadu”, odnosno u ovom slučaju naknadu propisanu člankom 42.b stavkom 1. UrhG-a.
- 49 Austro-Mechana u svojem zahtjevu Amazonu ne prigovara to da je on na području Austrije stavio na tržište medije za bilježenje, nego da nije poštovao obvezu plaćanja spomenute naknade koja mu je propisana UrhG-om.
- 50 Zahtjev Austro-Mechane stoga je usmjeren na utvrđivanje odgovornosti tuženika jer se temelji na Amazonovoj povredi odredaba UrhG-a kojima mu se propisuje takva obveza i jer je ta povreda nezakoniti akt kojim se Austro-Mechani uzrokuje šteta.
- 51 Slijedom navedenog, takav zahtjev obuhvaćen je člankom 5. stavkom 3. Uredbe br. 44/2001.
- 52 Iz toga proizlazi da su austrijski sudovi nadležni za odlučivanje o zahtjevu Austro-Mechane ako se štetni događaj o kojem je riječ u glavnom postupku dogodio ili bi se mogao dogoditi u Austriji, što je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi.
- 53 U tim okolnostima, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 5. stavak 3. Uredbe br. 44/2001 treba tumačiti na način da je zahtjev za isplatu naknade koja se duguje na temelju nacionalnog propisa, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, kojim se uvodi sustav „pravične naknade” predviđen člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29, obuhvaćen „stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte” u smislu članka 5. stavka 3. te uredbe.

Troškovi

- 54 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 5. stavak 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da je zahtjev za isplatu naknade koja se duguje na temelju nacionalnog propisa, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, kojim se uvodi sustav „pravične naknade” predviđen člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, obuhvaćen „stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte” u smislu članka 5. stavka 3. te uredbe.

Potpisi